

TORONTÁI

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára: 75 para
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 180 D Negyedévre . 45 D Félévre . . . 90 D Havonta . . . 15 D	
			Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délben		

Az angol jóvátételi tervezet.

A „Torontái” tudósítójának távirata.

Páris, jan. 3.

Bonar Law, a párisi konferencia első ülése után újságírókkal közölte a jóvátételi tervezetet.

A tervezet szerint — mondotta Bonar Law — Anglia Németországnak négy évi moratóriumot javasol. Ezután négy éven át két és fél milliárd, majd évente három és félmilliárd aranymárka fizetendő, amit egy pártatlan nemzetközi döntőbíró fog megállapítani.

Bonar Law szerint a német hitel csak a jóvátételi összeg végleges meghatározása esetén lesz helyreállítható. A zálogok lefoglalását és biztosítását Anglia elutasítja. Az angol miniszterelnök a jóvátételi problémát nem politikának, hanem gazdasági problémának tartja. Anglia hajlandó a semlegesek és a németek részvételével egy ellenőrző bizottságot szervezni. A rendezés után, a német mulasztások esetén, Anglia kész a franciákkal együtt szankciókat alkalmazni. A szövetséges adóságokkal kapcsolatban Bonar Law kijelentette, hogy követeléseinek teljes összegéről Anglia nem mondhat le.

Páris, jan. 3.

Poincaré a párisi konferencia után a sajtó képviselői előtt leplezetlenül kritizálta az angol tervet, amelyről azt mondotta, hogy az ő számára nagy csalódást hozott, mert Anglia a jóvátételi bizottságot egy új szervvel akarja pótolni, amelynek az elnöke a német pénzügyminiszter lenne. Az angol terv azért is elfogadhatatlan, mert a német adósságot husz milliárdra kívánja leszállítani.

Berlin, jan. 3.

Az angol jóvátételi tervezet a következőket írja elő: A német pénzügyek ellenőrzésére Berlinben egy bizottság létesítendő, amelybe Anglia, Franciaország, Belgium, Olaszország, Amerika és a semlegesek egy-egy delegátust küldenének. A bizottság elnöke a német pénzügyminiszter lenne. A bizottság megállapításai döntő erővel bírnak. Amíg Németország rendbe jön, addig az idegen valutákban való fizetések és a dologi szolgáltatások a minimumra redukálандók. Így is azonban a németek a franciáknak kocszot, az olaszoknak szenet és festőanyagot tartoznak szállítani, a mely kontingensét a bizottság állapítja meg.

A választási előcsatározások.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jan. 3.

A közeli választásokra való tekintettel a minisztertanács állandóan együtt van, hogy elintézzék azokat a fontosabb ügyeket, amelyek semmiesetre sem szenvedhetnek halasztást. Boszniából és Hercegovinából egyre nyugtalanító hírek érkeznek, hogy a lakosság nagy inség közepe él, sőt sok helyütt egyenesen türelhetetlen a polgárság helyzete. A minisztertanácsban Perity Ninko dr. szociálpolitikai miniszter ismertette a passzív területek ellátása körüli nehézségeket és sürgősen pénzügyi segítséget kiutalását kérte. A minisztertanács Perity felszólalása alapján elhatározta, hogy az ügyet érdemleges tárgyalás alá veszi és megbizta a szociálpolitikai minisztert, hogy konkrét javaslatot terjesszen a legközelebbi ülés elé.

A választások előkészítésével foglalkozó állami bizottság elkészült a választási biztosok kinevezési listájával, az ukáz aláírása azonban az eredeti tervtől eltérőleg nem karácsony előtt, hanem csak az ünnepek után történik meg.

A muzelmánokkal való tárgyalások a legjobb mederben folynak és nagy a remény, hogy rövidesen teljes sikerrel fejeződnek be. A muzelmánok ugyanis sarajevói nagygyűlésükön végleg elhatározták a kormányba való belépésüket és már csak különféle formalitások elintézése, valamint az egyezség megkötése van hátra. A párt a tervek szerint két miniszteri tárcát kap. Az eddigi jelek után ítélve, Omerovity volt egészségügyi miniszter a kereskedelemügyi tárcát kapja, Serity Ahmed pedig tárcanélküli miniszter lesz.

Ami a szlovén agrár-pártot illeti, a kormányba való belépésük felől ellenőrizhetetlen hírek keringenek. Raján szlovén-agrárpárti képviselő tegnap Beogradba érkezett és megerősítette azt a hírt, amely a főbizottság határozatáról referált. Az értesülés szerint a párt főbizottsága legutóbbi ülésén úgy döntött, hogy nem lép be a kormányba, nem kooperál egyik párttal sem, hanem egyedül lép fel a választásokon. A szlovén agrárok arra számítanak, hogy ilyen programmal jelentékenyen megerősödnek.

A választási kampány mindenféle fokozottabb mértékben folyik. Az összes politikai frakciók sietve készítik el a választási jelölő listákat, hogy a szavazóurnák felállításai sorrendjében elsőbbséget kapjanak.

A radikális-párt vezető emberei közül Pasity Nikolát Beogradban, Szrémbe és Boszniában, tehát három kerületben jelölik. Pasity rövidesen a Vajdaságba jön, ahol szintén nagy agitációt fog kifejteni pártja érdekében.

Protity Sztoján szintén három kerületben harcol a mandátumért, még pedig: a kruseváci, bánsági és bácskai vidéken.

Dr. Markovity Lázár, volt igazságügyminiszter megtartja régi kerületét, a hercegovinai körzetet.

A demokrata-párt nagyjai közül Davidovity Ljuba Beogradban, Boszniában és Délszerbiában lép fel képviselőjelöltnek.

Pribicevity Szvetozár megmarad régi kerületében, Horvátországban.

Lukinity Edo dr., volt házelnök nem fogad el jelölést és egyelőre visszavonul a politikai szereplés teréről.

A szociálisták szintén erősen készülődnek a listák összeállítására. A párt fővezérségét Lapsevity Dragisán fogja elvállalni, aki hosszabb idő óta visszavonult a nyilvános szerepléstől.

Koraty Vitomir, volt miniszter, régi programja mellett kitart és a szerémi kerületben jelölteti magát.

A szociálista-párt kilátásait egyébként nagyon elhomályosította a proletárpárt zászlóbontása, mely jelentékeny számú voksot fog elkaparintani riválisától.

A földmives-párt főleg a Vajdaságban keres párthíveket, ahol az agitációt már nagyban folytatja.

A Ruhr-vidéket nem fogják katonailag megszállni.

Páris, január 3.

A miniszterelnöki konferencia után délután két órakor a minisztertanács ül össze. A németek javaslatát Bergmann államtitkár fogja itt átnyújtani. A németek javaslatát a német kereskedelmi, ipari- és bankárvilág közreműködésével dolgozták ki.

A Matin szerint Bonar Law elvi leg nem ellenzi a pozitív zálogok megragadását, ha azokból veszedelmes katonai rendszabályok nem nőnek ki esetleg. A Matin szerint a kormány szükségtelemnek látja, hogy a Ruhr-vidék vámbevételeinek biztosítására ezt a területet katonailag megszállja. Megelégszik azzal, hogy a nagyobb városokban szövetségszervező irodákat létesít.

Az ententekonferenciát megnyitották.

Páris, jan. 3.

Az ententekonferenciát Párisban a külügyminisztériumban kedden délután megnyitották. Az ülés két és fél óra hosszat tartott. Az ülésen Poincaré elnökölt, aki kifejtette a franciák jóvátételi tervezetét, a mely gazdasági és pénzügyi zálogokhoz köti a német moratóriumot. Poincaré felszólalása után Bonar Law és Toretta ismertették kormányuk programját. A konferencia egyhangulag elhatározta, hogy Bergmann német delegátus által kért szóbeli előadását nem hallgatják meg és felszólították, hogy referátumát írásban terjessze elő. Bergmann a felszólításnak eleget tett. A betérjesztett írásbeli előterjesztést a szövetséges szakértők át fogják tanulmányozni.

TÖZSDE

Január 3.

Beograd. (Zárlat.) London 43425—43325, Páris 685—683, Newyork 9375—9370, Szaloniki 105—103, Milano 480—478, Prága 29350—29300, Berlin 134—133, Wien 01350, Bukarest 5300—5250, Szófia 63—62, Budapest 395—393.

Zürich. (Zárlat.) De viz á k: Berlin 007, Hollandia 208-50, Newyork 528-25, London 2454, Páris 3950, Mi-

lano 2715, Prága 1620, Budapest 02175, Beograd 560, Bukarest 305, Varsó 003, Wien 00075, bélyegzett 00076.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 9200, Font 11275—11575, Leva 1625—1725, Dollár 2425—2500, Francia frank 180—187, Márka 34—46, Lira 125—130, Osztrák korona 355—370, Lei 14—15, Szokol 75—79, Svájci frank 460—480, Dinár 25—25-50, Lengyel márka 4—5, Hollandi forint 960—990.

A választási agitáció a Bánságban.

Német nemzetiségű képviselőjelölt.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Beeskerek, jan. 4.

A választási agitáció a Bánságban mindenfelé nagy eréllyel folyik. A kortések megkezdették propaganda munkájukat, hogy minél több hívót szerezzenek pártjuknak, főleg pedig a listájukon jelölendő képviselő kandidáltaknak. Beeskerekre csaknem napról-napra új és új személyek, részint már ismert nevek, legnagyobb részben azonban még csak politikai karrierük elején álló ismeretlenek érkeznek, akik itt érintkezést keresnek a helyi honorációkkal. A fősúlyt természetesen nem Beeskerekre helyezik, hanem inkább a vidékre, ahol lényegesen könnyebb sikereket elérni.

A régi pártokon kívül sok új pártot, még több frakciót termel ki az ideai választás. A radikális, demokrata és szociáldemokrata-párt egységesen lép fel a választások alkalmával. Jelölésekről még ugyan korai beszélni, mindenesetre azonban komolyan számba vehető kombinációk merültek fel a kandidálásokra vonatkozólag. Érdekesnek tartjuk megemlíteni a szociáldemokrata-pártnak tervét. Értesülésünk szerint a párt északbánsági kerületének listáján, második helyen német embert fog jelölni, Kartye Lénárd személyében, aki jelenleg a dzsombolji munkásbiztosító-pénztárnak igazgatója. A szociáldemokrataknak a német munkásság körében szépszámu párthiveik vannak. Dzsomboljon munkás-otthon és hetilap tartanak fenn s így előreláthatólag meg lesz a szükséges voks, hogy a második helyen jelölt Kartye is bekerüljön a szkupstinába. Nagy kérdés persze, hogy megkapják-e a nemslávok a választójogot. A szociáldemokrata-párt egyelőre várakozó álláspontot foglal el, de amint megjön a felvételt megparancsoló rendelet, haladéktalanul benyújtja tagjainak névsorát.

A Bánságban különösen nagy agitációt fejt ki a földmives-párt, mely a frakciók terén talán rekordot javít. Délbánságban és Észak-szerbiában a falusi képviselők pártja dolgozik erősen. A párt klubelnöke, Benin Sztevan képviselő Bela Crkva környékén folytatja a választások előkészítését. Az agrárpárt egyik képviselőjelöltje Obityan Lázár botosi földbirtokos, aki a múlt választásokon is már nyolcszáz szavazatot kapott. Obityan néhány nap óta Beeskereken tartózkodik. Jelölteknek emlegetik még Avramovityot és Milutinovity Bora földmivelésügyi inspektort is.

Uj török-görög háboru küszöbén

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Athén, jan. 3.

A lausannei konferencia válsága következtében Görögországban nagy a hangulatváltozás. Beavatott politikai körök értesülései szerint a konferencia eredménytelensége esetén a Keleten ismét a hadműveletek megkezdésére kerül a sor. Pangalos, görög hadügyminiszter a csapatok főparancsnokságát már át is vette. Macedóniában megerősítették a csapatokat. A városokban új osztagokat állítottak fel, amelyeket a hadműveletek elrendelése esetén azon-

nal a tráciai front felé irányítanak. A gyalogság és a floita már teljesen kiheverte a veszteséget, de a tüzéség gyöngesége még csökkenti a haderő harc képességét.

London, jan. 3.

A londoni lapok értesülése szerint a török hadsereg négy hadosztályát mozgósították és még két korosztály behívása küszöbön van. A török mozgósítás a görög csapatok reorganizációja és háborús készülődései folytán történt.

Letartóztattak egy fő-utcai kereskedőt.

Félmillió értékű hiány a bizományi raktárban

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 4.

szenzációs bűnygyben folytatott le vizsgálatot a beeskereki rendőrség, amelynek eredményeképpen letartóztattott egy tekintélyes fő-utcai kereskedőt. A Bata-féle Ijubljanai cipőgyár Beeskereken a Fő-utcán fióküzletet tartott fenn, a melynek vezetője Birovljev Fülöp volt. Nemrégiben raktárrevízió alkalmával nagyobb hiányok nyomára akadt a gyár kiküldött megbízottja, annakidején azonban sikerült megegyezést létesíteniök, amiért is a vállalat elállott a feljelentéstől. A múlt hét végén váratlanul újabb leltározás történt és ezuttal a Bata-gyár képviselője több mint százezerdináros hiányt tapasztalt. Az eladott áru pénzét nem tudta az üzletvezető Birovljev lefizetni, az egyezkedő tárgyalások is meghiúsultak s így a cég megbízottja feljelentést tett a rendőrségen.

A rendőrség Birovljev Fülöpöt letartóztatta és kihallgatása után átadta az ügyésznek. A vizsgálóbíró a ma délelőtt foganatosított kihallgatás után kihirdette Birovljev előtt az előzetes letartóztatást elrendelő végzést.

A leltár tüzetesebb átvizsgálása alkalmával megállapították, hogy a hiányzó összeg meghaladja az ötszázhuszezer koronát.

Millerand mit tart a tartós béke alapjának?

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, január 3.

Millerand a diplomáciai kar üdvözlésére válaszolva, a többek között a következőket mondotta:

„Béke csak a szerződések tiszteletben tartásának elvén lehet. Ragaszkodunk a békeszerződésekhez, amelyekkel véget vetettünk az ellenségeskedésnek. A szerződések által reánk rótt kötelezéseinket becsületesen be kell tartanunk, de ezt elvárjuk a másik féltől is — csak így állhat helyre a tartós, igazi béke.”

Megadóztatták a beeskereki Nimródokat.

Egységesen tiltakoznak a vadászegyesületek.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 4.

Jogi szempontból érdekes eset vár a közeli napokban eldöntésre. Tudvalévő ugyanis, hogy az adótörvény értelmében kereseti adó alá esik minden elképzelhető jövedelem, legyen az akár szorosán vett fizetés vagy megállapított pótlék, vagy bárminéven vett mellékdíjazás. Így — mint azt a „Torontál” már egyik régebbi számában megírtuk — harmadosztályú kereseti adó alá tartozik a borralaló, a kártyanyeremény, sőt még a sorsjegynyeremény is.

A kerületi pénzügyigazgatóság most ezen a réven érzékenyen megadóztatta a beeskereki vadászegyesületet. Adójavaslatában kimondja, hogy a vadászból eredő haszon is a kereseti adó alá esik és azért az egyesületet ötszázharmincöt dinárnak és a megfelelő pótdónak megfizetésére kötelezi.

A pénzügyigazgatóság határozata nagy megütközést keltett a vadászegyesületek vezetőségében. Az egyesületek egységesen kívánnak fellépni ebben az ügyben és fellebbezésükben kérni fogják az adó elengedését.

Az első beeskereki szerb vadász-és vadvédőegyesület elnöke, Roknity Veljo munkatársunk előtt kijelentette, hogy értekezletre hívja össze mind a négy beeskereki egyesület elnökeit, amelyen megbeszéljük az adó elengedése ügyében megteendő eljárást. A vadászegyesületek tagjai ugyanis amugy is fizetnek — harminc-harminc dinár adót s így a további megadóztatást indokolatlannak tartják. A vadászatot egyébként is passzióból, szórakozás céljából racionálisan üzik s nem tekintik jövedelmi forrásnak. Abban az esetben, ha az adót tényleg meg kellene fizetniök joguk volna arra is, hogy több ízben hajtóvadászatot rendezzenek, amiben nem volna közzönet. A vadállományt ily körülmények között rövidesen teljesen kiirtanák, ami nem lehet az állam érdeke.

HIREK

Véletlenség vagy — öngyilkossági kísérlet. Kreszta Konrád vendéglős tegnap délután hat órakor a Knea Miletina (Nicky) és a Pariska (Megyeház) utca sarkán lévő pincekoreszmájában konyhakéssel két ízben mellbe szurta magát. A másik jóval alább a hasába ment. A súlyosan sérült vendéglóst Magyar Károly dr. városi orvos részesítette az első segélyben. A mentők kiszállították a kórházba. Tettének indító okát még nem állapíthatták meg. Valószínűleg öngyilkosságot akart elkövetni.

Zenetörténeti előadás. A leendő Ady-társaság programjába vette az intenzivebb zenekultúra fejlesztését és ezért fokozatos zenetörténeti előadásokat fog rendezni. Az első ilyen zenetörténeti előadás vasárnap este 6 órakor lesz, amelyet a pápai nuncius is megtisztel jelenlétével. Az előadás műsorán van Arcangelo Corelli (1653—1713), Francesco Durante (1684—1755) és Aubert Jaques (1678—1753), egy-egy Suiteje, melyet hegedűn Griffel Lajos, zongorán Juhász Ferencné játszanak és Pietro Locatelli (1693—1771) Trio sonataja, amelyet hegedűn Griffel Lajos és Láng Imre, gordonkán Uhlirs Károly és zongorán Juhász Ferencné adnak elő. Ezek a zenedarabok valóságos gyöngyei a régi zeneköltészetnek. Az előadást Juhász Ferenc rendezi. Jegyek elővételben Mangoldnál.

A beeskereki garnizon tisztikarának mulatsága. A helybeli garnizon tisztikara folyó hó 9-én, a királyné születésnapja alkalmából tánemuulatságot rendez a vármegyeháza nagytermében. A meghívókat a napokban küldik szét. A mulatságon csakis meghívott vendégek vehetnek részt.

Fenyőfát akart lopni. Drakula Jován kovácsinas átmászott a dr. Heinnermann-féle szanatórium kőfalán és a kertből kivágott egy fenyőfát, amelyet a szerb karácsony alkalmával akart felhasználni. A rendőrség Drakulát elfogta és kihallgatása után átadja az ügyésznek.

A Kadima hangversenye. A Kadima Sportclub január 9-ikén este 9 órakor nagy hangversenyt rendez a Kaszinóban. A hangverseny keretében Kolos Janka, Edelman Etus, Rubin Böske, Herczog Lili és Herczog György fognak fellépni. Beeskerek zenei életének nagy szenzációja lesz ez a hangverseny, miután az ismert erőkön kívül Herczog Lili és Herczog György kiváló kvalitást jelentenek, akik rövid itttartózkodásuk alatt máris a csodálók egész seregét szereztek meg maguknak. Jegyek elővételben Mangoldnál kaphatók.

Meggyilkolta menyasszonyát. Zagrebból jelentik: Tegnap délután a Tuskanica sétaterén egy Markovity Zóra nevű 17 éves leányt holtan találtak. Mellette egy browning fekiült és egy levél, amelyben a leány tudatja, hogy öngyilkosságot követett el. A rendőrség nyomozása arra a váratlan felfedezésre jutott, hogy Markovity Zóra gyilkosság áldozata lett. A gyilkost a leány vőlegénye, Marino Milán kereskedő-géd személyében elfogták.

A három királyok című oratórium előadásaira a jegyek Almásy Elek könyvkereskedésében kaphatók elővételben. Az első előadás szombaton, 6-ikán este 6 órakor lesz a zárda első emeleti nagytermében.

Előadás a Chevra-házban. Kedden este a Zsidó Nemzeti Egyesület kulturbizottsága keretében Darvas Vilmos kereskedelmi iskolai tanár érdekes előadást tartott a „Zsidó nemzeti múlt értékelése” címen. Darvas az európai neves történetírók kutatásai és írásai alapján magyarázza az értékeket, amelyeket a zsidóság évezredekre visszamenőleg felmutatni tud. A Chevra-ház nagytermét ez alkalommal zsúfolásig töltötte meg a hallgató közönség.

Csaló utazó. Hanák Ottó 30 éves brünni illetőségű utazó Goldberger László főutcai rövid- és szövetárkereskedőnél volt alkalmazásban. A múlt év december 1-jével állásából elbocsájtották. Tegnapi telefonon felhívta Goldberget az egyik titeli cég és közölte vele, hogy utazójának megrendelése fejében átadott tízezer koronát. Az utazó természetesen nem volt senki más, mint az elbocsájtott Hanák Ottó. A károsult kereskedő feljelentésére megindult a nyomozás, mely tegnapi eredményre is vezetett. Hanákot Écskán elfogták és behozták Beeskerekre, ahol a rendőrség kihallgatása után átadja az ügyészségnek. A felvett összeg háromszáz dinár hiánnyal megkerült.

Hittelt kér a közlekedésügyi minisztérium. Beogradból jelenti tudósítónk: Dr. Sztójadinovity Milán pénzügyminiszter felhívta Veljkovity Veját, a pénzügyi bizottság elnökét, hogy nagyobb hitelt szavazzon meg a közlekedésügyi minisztérium részére. A pénzügyi bizottság még nem határozott a hitel megszavazása ügyében.

Adomány. Weidling Jánosné és öttágy nyomorban élő családja feljegyzésére Dragutinovity Dragutin háromszázhetvenkét dinárt gyűjtött, melyért ezúton mond halás köszönetet Weidling Jánosné. Együttal kéri annak közlését, hogy ki volna hajlandó örökbe fogadni egyhetes fiúgyermekét. Cím: Barakk ház 4. szám.

Van szerencsém a t. olvasóközönség szíves tudomására hozni, hogy telefonomat magas díja miatt leszereltem, miért is kérem a szükséges rendelkezéseket levélleg vagy táviratilag eszközölni. — Az örvényállalat előjegyzése továbbra is nálam eszközöltetik. Piking, ügynök.

Elveszett egy arany láncarkkötő a Bakies-utcától a Melenczei-utcaig vezető úton. A becsületes megtaláló kéri az illő jutalom ellenében a lap kiadóhivatalában átadni.

A kereskedővilág figyelmébe ajánljuk, hogy a becskeréki és novisadi piacok között fennálló élénk áruforgalmi összeköttetésre való tekintettel a Nagybecskereki Takarékpénztárral (Szerb korona-szálló épületében) oly megállapodást létesítettünk, hogy a Novi Sadon teljesítendő fizetések ellenértéke, ezen intézetnél kerül befizetésre. Ezzel szemben mi a kifizetést a vonatkozó értesítés vétele után azonnal — sürgős esetekben a befizetés napján is — költség- és jutalmamentesen teljesítjük. Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár R.-T. Novi Sad.

Korcsolyákat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Dróternyő-vázakat a legmodernebb művészi kivitelben, szilárd alakban, horgonyzott drótból jutányos áron készít Kindl F. Tsa elektro és technikai cég Veliki Beeskerek, Nemanjina (Jenő herceg) utca 5. szám.

Átutalásokat és csekk kifizéseket — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérgazdátó 52.

Nagy pompával fogadják a pápai nunciust.

A város elrendeli a házak fellobogozását

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 4.

A városi tanács tegnap délelőtt tartott ülésén tárgyalta Pellegrinetti pápai nuncius látogatásának ügyét és elhatározta, hogy a magas egyházi méltóságot a város vendégének is tekinti s a fogadáson, valamint az ünnepségeken való méltó képviseltetéséről kellőképpen gondoskodik. A városháza épületét feldiszi, fellobogozza, az ablakokat pedig pénteken, az érkezés estéjén kivilágítja.

Az allomáson Aleksity Bogoljub polgármester és Sztaity Pera rendőrfőkapitány fogadja őmenenciáját. A főtéri róm. kath. templom előtt Grubity Andrea dr. városi főjegyzővel az élén a városi tanács várja a bevonulást.

A városi tanács azonkívül elhatározta, hogy a rendőrség útján felhívja a város lakosságát, hogy a bevonulás idejére, vagyis péntek délelőttre mindenki lobogóval a házát és az ablakokat diszítse fel.

A törpebirtokok.

Beeskerek, jan. 4.

A jelszavak közül, amelyeket a legutolsó évszázadban a tömeg közé dobtak, egyik sem mérgezte meg annyira a kedélyeket és egyik sem okozott annyi kárt a köznek, mint a mai értelemben vett agrárreform. Talán még az „Egyenlőség — Szabadság — Testvériség” című óriási bluff, amely százával, ezrével küldte vérpadra az embereket, sem okozott annyi kárt, mint ez. Egy egészséges agrárreform szükségét minden gondolkodó ember érezte, de talán azt is érezte, hogy az átmenet nélkül való átrohanás a másik végletbe: a nagybirtokból a törpebirtokba fiascot fog mondani. Mert a mi agrárreform-módszerünk kitálói teljesen hamis vágányon indultak el, amikor siettek a jól fel-

szerelt nagy- és középbirtokokat felruháni, hogy ilyen réven vaksokat biztosítsanak maguknak — anélkül, hogy birtokra intelligens tömeget is tudtak volna produkálni. Mert a nagybirtok — most már elismerhetjük, mert látjuk, mert érezzük a bőrünkön — sokkal intenzívebben tudott gazdálkodni, mint ahogy tudhat a törpe birtok. A kisbirtok, ha jól fel van szerelve, akkor intenzívebb és rentabilisabb mint a nagybirtok, de a mi agrárreformunk szörnyszülöttje: az öt hektáros birtok minden körülmények között életképtelen a köz szempontjából. Akármilyen jól fel van szerelve ez a birtok, nem tud annyit produkálni, amennyi a gazdának szükséges, nemhogy a közellátás könnyítéséhez hozzá tud járulni.

Azt vetik ez ellen, hogy a régi Szerbiában is csak ilyen kis paraszt gazdaságokból állt az egész ország és nem volt nagy- és középbirtok. Hát hiszen ez igaz. De az is igaz, hogy ezzel szemben Szerbia mezőgazdasági téren, dacára annak, hogy agrár állam volt, messze hátul maradt az európai versenyben. A gazdáknak nem volt pénzük, beruházni nem tudtak, többtermelésre nem gondolhattak — tehát csak annyit termeltek, amennyire saját maguknak volt szükségük. Az itteni parasztgazdának százszor olyan igényei voltak, mint a szerbiainak. És ez egészen természetes folyamánya a dolgoknak, hogy a telepes, akit most az agrárreform itt telepített le, az látva az őt környező idevaló földművelők sokkal jobb helyzetét, kétszeresen érzi lesújtó szegénységét, gondjait, amelyeket azelőtt otthon nem érzett, mert az egész milieu más volt, nem volt neki kívül versenyezni és mert, ha mégis versenyre került a sor: egyforma esélyekkel mentek neki. Itt pedig az agrárreform jóvoltából ő többtermeljen, mikor kap körülbelül nyolc hold földet — és nincs se lova, se tehene, se ekéje, se kocsija, csak — reménye: hogy talán jó az isten és az is jön majd egyszer! De sajnos, a zürichi hadszíntéren nem akarnak erre a majd egyszer-re spekulálni!

Az agrárreform ezzel a reformmal nemhogy reform elé vitte volna az országot, hanem egyenesen proletárrá tette. Az agrárreformot minden esetre előbb beható tanulmány tárgyává kellett volna tenni, akkor most az ország a produkció terén nem állana ott, ahol áll. J.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

A becskeréki magyarok szavazati joga.

Beeskerek, jan. 4.

A magyar-párt becskeréki vezetősége elkészítette a választásra jogosult becskeréki magyar nemzetiségű polgárok névjegyzékét és ezt az illetékes helyen át is adta. A város vezetősége nem intézte azonban el a magyar névjegyzék ügyét, hanem nyilvántartásba vette és a magyaroknak a választási névjegyzékbe való fölvételét újabb rendelkezések bevarásától tette függővé.

Minden esetre ajánljuk Beeskerek rendezett tanácsú város érdemes vezetőségének, hogy érdeklődjék talán az orlováti vagy a esőszteleki, vagy tudom is én melyik jegyzőnél, hogy az milyen alapon veszi be névjegyzékébe a magyar és német nemzetiségű polgárokat. Mert az beveszi. Lehet, hogy Beeskerek érdemes vezetősége talán haragban van a miniszterrel és ezért nem akarja végrehajtani a miniszteri rendeletet. Vagy lehet, hogy valami még fejsőbb — talán gondviselészerű sugallatra várnak! Lehet — minden lehet! Még talán az is, hogy Idvornon szavazni fognak a magyarok és Beeskereken nem. Ki tudja?

Hétezeren utaztak 1922-ben külföldre.

Leginkább Romániába kértek utlevelet.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jan. 4.

A hivatalokban lázasan dolgoznak a múlt évről szóló kimutatások elkészítésén. Apró számok kerülnek a rovatokba, amelyeknek egymás mellett sorakozó oszlopaiban az elmúlt 1922. év elvégzett munkája sorakozik. Mindegyik szám egy elintéztet kérvényt, egy befejezett ügyet, felterjesztést, információs iratot vagy más ügydarabot képvisel — csak ily módon tekinthető át háromszáz és egynéhány munkanapnak gyümölcse, szorgalmas munkásoknak eredménye.

A vármegyei háznál székelt utlevél ügyosztályban szintén elkészítették a múlt év statisztikáját. A kimutatás szerint 1922-ben a torontáltemesi főispánság területén nem kevesebb, mint hétezer hatszázöt utlevelet adtak ki. Az ünnepnapokat leszámítva, tehát napokint átlag huszonöt utlevelet készítettek el a búságiak részére.

Érdekes megemlíteni, hogy hová utazik ez a rengeteg ember. A kapott információ szerint a legtöbb kérvényt Romániába kéri, ahol leginkább üzleti ügyekben fordulnak meg az utasok. Utána Németország jöhet leginkább számításba, különösen azóta utaznak sokan Németországba, amióta a márka olyan rohamosan megindult a zuhanás lejtőjén. Ugyanezt a jelenséget észlelték tavaly az Ausztria iránt megnyilvánult érdeklődésben. A Magyarországba és Ausztriába utazók száma a nagy idegen adók és drágaság miatt erősen mecsappant. Olaszországba, Csehszlovákiába, Svájcba és Franciaországba csak szórnyatosan kérnek utlevelet.

Petőfi sirja.

Petőfi Sándor a nép fantáziájában igen széles helyet foglalt el. mert a segesvári csatában történt titokzatos eltűnése kapcsán emberfölötti véget tulajdonítottak neki. Kétségtelen, hogy a magyar szellem egyik legnagyobbja nem is távozhatott volna el tőlünk dicsőségesebb körülmények között, mint ahogy eltávozott.

Az irodalomtörténeti, de meg a nemzet történeti tudósok a Petőfi eltűnése óta is állandóan kutatták a Petőfi Sándor halálának körülményeit. Kétségtelen azonban, hogy eddig a találgatásoknál előbbre nem jutottak.

A legújabb kombináció szerint Petőfi Sándor nem halt meg a csataterén, így tehát ott el sem temethették. Petőfi Sándor a csataterén megsebesült ugyan, de a menekülők magukkal ragadták és egészen Székelykeresztra vitték, ahol a Lázár Márton portáján hunyt el a legnagyobb magyar lyrikus. Ezt a történeti hagyományt, melyet azóta igyekeztek megcáfolni, Bálint Dániel földbirtokos a következőkben örökölte meg:

— 1902-ben — Lázár Márton székelykereszturi vendéglős halála után — egy cikk jelent meg a „Szegedi Híradó”-ban. A cikk Lázár halálával kapcsolatosan megírta, hogy Petőfi a segesvári csatavesztés után súlyos sebből vérezve, két székely huszár segítségével kimentekül az ellenséges gyűrűből és Székelykeresztra Lázár Márton istállójában rejtőzött el. Lázár másnap reggel az elvérzett költőt holtan találta a jászolban, ahová a két székely huszár az üldözők elől elrejtette. A vendéglős felismerie Petőfit, hiszen a költő csak néhány nappal a segesvári csata előtt járt Székelykeresztra. A legnagyobb titokban sirt ástak a kerti lugasban és az örökre elnémult dalnokot eltemették. A „Szegedi Híradó” cikke nem is volt nagy meglepetés, mert Székelykeresztra még Lázár életében is többen tudtak a titkos temetéséről. Így Haller József gróf, a költő barátja és Sipos Sándor 48-as honvéd, valamint Lázár Mártonnak Róza nevű leánya is több ízben megerősítették a szegedi lap állításait.

— A „Szegedi Híradó” közleményét elolvastva, Lázár portájára siettem. A lugasban ásni kezdtünk és három órai megfeszített munka után egy emberi csontváza akadunk. Miután az ujsággözlemény adatait a talált csontváz megerősítette, a leletet Petőfi Sándor maradványainak tekintettem és a mai meggyőződésem szerint sem lehetnek másnak a porladozó csontjai. Azonnal irtam a Petőfi-Társaságnak a székelykereszturi leletről és kértem küldjenek ki valakit a csontok megvizsgálására, azonban a Petőfi-Társaság még csak nem is válaszolt levelre.

Bántott ez a különös közömböség, de nem sokáig törődtem vele. Koporsóba helyeztem a szent csontokat és a kereszturi tanintézetek növendékeinek részvétele mellett, ünnepélyes harangzugás között a temetőbe vittük és családi sirhelyembe helyeztük örök nyugalomra. A koporsóra, székely szokás szerint, ráírtam a hős nevét és az életét

határoló két évszámot: Petőfi Sándor, 1821—1849.

Hogy miért titkolta Lázár Petőfi temetését, erre csak feltevésekkel válaszolhatok. Lehet, attól félt, hogy az 1849. után következő zavaros időkben meggyanusítják és meghurcolják az osztrákok, de talán arra is gondolhatott, hogy el sem hiszik állításait. Annyi azonban tény, hogy a „Szegedi Híradó” 1902 július 26-iki számában megjelent közleménnyel egybehangzóan megtaláltuk Petőfi Sándor csontjait. Haller József gróf, Sipos és Lázár Róza is többször bizonyították, hogy Székelykeresztra csakugyan Petőfit temették el.

Eddig tart Bálint Dániel elbeszélése.

Az elbeszélés nyomán azonban a történeti kutatás vajmi keveset tudna megállapítani, mivel a csontváz semmi bizonyítást nem nyújthat arra nézve, hogy valóban a Petőfi Sándor testét hordozta. Ez a pont tehát Petőfi életrajzában mindig homályos és titokzatos lesz. A magyar nép előtt ez a titokzatos misztikus magasztosul és a nagy magyar költőnek megadja azt a dicsfényt, amely évszázadokon át el nem homályosulva ragyogni fog neve körül. Petőfi nem halt meg. Petőfi: szellem, lélek, a magyar költészet megdicsőült lelke, szelme.

Alapítotott: 1879. 1709

Nemzetközi szállítványok

Emil Eichhorn

Brod n/S. Bos.-Brod.

Sürgönyeim: Eichhorn. Telefon 49.

**Veszünk
disznósirt
szalonnát**

minden mennyiségben a legmagasabb napi áron

Kanitz és Leipnické,
Miletityeva u. 43. Telefonszám 27.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításból eredő mindennemű visszkéretet (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

**VR SAC és vidékén HIRDE-
TÉSEKET a „TORONTÁL”
részére felvesz** 933

GRÓB JENŐ
hirlap hirdetési iroda, VR SAC.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Veliki Becskerek.

Bérmálási ajándéknak
a legszebb és **fénykép.** Művészi kivitelben készít:

OROSZY LAJOS fényképész, Krunszka (Korona) u.

Két ügyes és képzett ²
fűszeresegédet

keresek, akik a szerb, magyar és német nyelvet bírják és esetleg utazói szolgálatot is teljesíthetnének.
DEUTSCH MÁRTON, Zsitni trg.

Öntödében 2—3 jó ¹

vasöntő

azonnal alkalmazást nyer.

Seidl Gyula gépgyár, Vrsac.

Karlócai ürmös ²⁰⁸⁰

és fehértemplomi vörös borok legelőnyösebb áron

kapható **PERKOVÁZ JÓZSEF** bor- és szeszáranyagkereskedésében Beogradska (Écskai) utca 9. szám.

Finom likőroket, tearumot, finomított szeszt, szilvólumot, törköly- és barackpálinkát, borovicskát, különféle borokat, valamint kitűnő borecetet előnyös áron

vásárolhat

457

Kohn Ignác

bor- és szeszáranyagkereskedésében
Vel. Becskerek, a nagyhíd mellett.

A közelgő ünnepek alkalmából fedezze szükségletét

Velizar S. Paunović

rőfős- és divatáranyagkereskedésében V. Becskerek, Aleksandrova u.
Interurban-telefon 13.

**Legszolidabb bevásárlási forrás! Ritka alkalom!
Nagyobb mennyiségű és legjobb minőségű
rőfősáruk érkeztek, melyeket míg a készlet
tart, a legjutányosabb áron árusít ki.**

Nagy választék

különösen francia és angol szövetekben férfiruhára és felöltőre, női utcai és utazókosztümöknek, továbbá Molinóban, grenadinban minden színben, markizet, panama, fullár, batiszt, zefir, szatén, lenvászon, ruhabélés, kendők, barchet, nyersselyem, krepdeszin, taft, gabardin, kamgarn, elegáns asztalterítők, szőnyegek stb.-ben.

Lépokrócok és butorszövetekben, paplanokban mindenféle
..... színben és szabókellékekben dus választék!

Tekintse meg dusan felszerelt raktáramat és győződjék meg személyesen, hogy üzletemben találja a legjobb árut, a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron!

Eladás nagyban és kicsinyben!

1976

Kiadja Pleitz Fer. Pál.